

ks. Ryszard Polek

WORCESTER, MASSACHUSETTS, USA

STEPHEN J. ROSSETTI, *WHY PRIESTS ARE HAPPY. A STUDY OF THE
PSYCHOLOGICAL AND SPIRITUAL HEALTH OF PRIESTS*, AVE MARIA PRESS,
NOTRE DAME 2011, SS. 237

Wśród licznych opracowań na temat kapłaństwa na szczególną uwagę zasługują oparte na naukowych badaniach psychologicznych odnośnie do tego, co określa się jako psychiczne i duchowe zdrowie kapłanów. I to zdrowie rozumiane pozytywnie, jako subiektywne poczucie zadowolenia, szczęścia. Tytuł recenzowanej książki jest bardzo charakterystyczny: Dlaczego księża są szczęśliwi?

Biskup Robert McManus, ordynariusz diecezji Worcester w Stanie Massachusetts w USA (a jestem księdzem w tej diecezji) ma w zwyczaju obdarowywać księży dobrą książką na Święta Bożego Narodzenia. Ostatnio otrzymaliśmy w prezencie książkę pod tytułem: *Why priests are happy* (Dlaczego księża są szczęśliwi). Ukazała się ona w Stanach Zjednoczonych w roku 2011 nakładem wydawnictwa Ave Maria Press. Jej autorem jest ksiądz Prałat Stephen J. Rossetti, kapłan diecezjalny diecezji Syracuse, Prezydent Instytutu Św. Łukasza w Silver Spring w stanie Maryland, doktor psychologii, autor artykułów i książek, mówca, zapraszany często na wykłady do księży i osób konsekrowanych w różnych miejscach na świecie.

Przedmowę napisał John Allen, urodzony w roku 1965, dziennikarz, publicysta, autor wielu poczytnych książek, obecnie związany z dziennikiem „The Boston Globe”, dla którego pisze o wydarzeniach w Kościele katolickim. Wcześniej 16 lat spędził w Rzymie, jako watykanista i korespondent współpracujący z różnymi mediami.

Książka *Why priests are happy* jest studium nad psychologiczną i duchową kondycją księży w Stanach Zjednoczonych na początku obecnego stulecia. Jest również próbą odpowiedzi na pojawiające się często głosy, z którymi zetknął się również osobiście autor, mówiące, że bardzo wielu księży żyje

w depresji. Według autora rzeczywistość są księża przeżywający trudne chwile i depresje, ale odsetek takich księży nie jest ani większy, ani mniejszy niż odsetek ludzi z podobnymi problemami w innych grupach społecznych. Głosy mówiące o dużej liczbie księży z depresją pojawiły się zwłaszcza w kontekście skandali pedofilskich z udziałem księży na początku naszego wieku w Stanach Zjednoczonych i w innych miejscach na świecie. Niektórzy wrogowie Kościoła zaczęli mocniej podważać istotę celibatu, jako smutnego i samotnego życia, prowadzącego w konsekwencji do zachowań patologicznych. Autor zauważa, że na przestrzeni 65 lat, począwszy od roku 1945, obraz księży, promowany przez media w Stanach Zjednoczonych zmienił się znacząco. Nagłośnianie przypadków niewłaściwych zachowań duchownych wprowadzało zamęt w umysłach wiernych i propagowało fałszywy obraz kapłaństwa i kapłanów.

Wychodząc z tych doświadczeń i obserwacji, autor podjął próbę fachowego zbadania stanu faktycznego, aby przełamać istniejące trendy i mity. Postanowił rozpocząć od naukowo przeprowadzonych badań psychologicznych nad stanem psychicznym i duchowym kapłanów. Uznał, że najlepszą drogą badawczą jest zwrócenie się do samych księży ze specjalnie przygotowanym zestawem pytań. Wielu bowiem liberalnych naukowców i dziennikarzy wysuwa krzywdzące i niesprawiedliwe opinie o kapłanach na podstawie domysłów czy własnych uprzedzeń. Omawiana książka jest wg autora pierwszym krokiem w kierunku uzyskania możliwie najbardziej prawdziwego obrazu psychiczno-duchowej kondycji kapłanów.

W tym celu zostały opracowane i przeprowadzone dwa duże badania ankietowe księży. Pierwsze w latach 2003–2004 na grupie 1242 księży i drugie w latach 2008–2009 na grupie 2482 księży. Przy użyciu najnowszych technik testów psychologicznych i obliczeń statystycznych uzyskano wyniki pozwalające przewidzieć wiele czynników, które sprawiają, że księża są „zdrowi” lub „chorzy” psychicznie i duchowo. Uzyskane modele opisu i interpretacji mogą pomóc w pracy nad formacją seminarzystów oraz w formacji samych kapłanów.

We wspomnianych badaniach ankietowych pojawiły się pytania z wielu dziedzin życia kapłana, a mianowicie: zdrowie i troska o siebie; kondycja psychiczna księży; wypalenie się i kapłaństwo; szczęście i kapłaństwo; czynniki wpływające na szczęście kapłana; kapłani myślący o odejściu z kapłaństwa; życie duchowe księdza; księża a modlitwa; młodzi księża; starsi księża i ci pośrodku; „tajemnica” radości kapłańskiej.

Na podstawie analizy uzyskanych wyników badań, autor stwierdza, że „księża, jako grupa społeczna, są bardzo szczęśliwi w swoim życiu i powołaniu. Są pośród najszczęśliwszych w kraju”. Księża uzyskali także dobre wyniki na podstawie standardowych testów psychologicznych. Wypadli trochę lepiej niż ogół populacji w testach mierzących depresję i lęki. Ponadto, księża jako grupa, wypadli dobrze w standardowych testach mierzących wypalenie się w pracy. Pomimo nieraz bardzo intensywnego trybu życia i nadmiaru obowiązków, znoszą dobrze ciężary codzienności, nie są wypaleni. Dlaczego? Po prostu, doświadczają wielkiej satysfakcji z życia i posługi. A przede wszystkim umacnia ich życie duchowe, czyli to, że znajdują pokarm i siłę w relacji z Bogiem.

To nie oznacza, że w ich życiu nie ma wyzwań i trudności, ani że wśród księży nie ma nieszczęśliwych, wypalonych lub tych z problemami psychicznymi. Zawsze będą tacy, którzy zmagają się z różnymi trudnościami. Księża nie są aniołami, tylko ludźmi. Są podatni na wszystkie niebezpieczeństwa, zagrożenia i pokusy współczesnego świata.

Jednak głosy mówiące, że kapłan żyjący w celibacie jest samotny, nieszczęśliwy, wypalony, po prostu nie znajdują potwierdzenia w przeprowadzonych badaniach. Jako grupa, księża są bardziej szczęśliwi niż inne grupy społeczne. Problem polega na tym, że często nie potrafią tego pokazać lub przekazać.

W podsumowaniu autor zwraca uwagę, że chcąc zrozumieć, na czym polega szczęście kapłana, trzeba spojrzeć na jego życie duchowe i posługę. To jest klucz. Oprócz tego są inne czynniki, które mogą pomóc księdzu: dobra przyjaźń z księżmi lub świeckimi, osobiste umiłowanie swojego powołania i posługi, szczególnie Eucharystii i posługi sakramentów, żywa wiara. Często niewidzialna dla otoczenia duchowość księży jest źródłem ich pokoju, szczęścia i radości.

Książka *Why priests are happy* jest bardzo ważna, ze względu na jej pozytywne spojrzenie na kapłaństwo i życie kapłana. Zadaje kłam utartym negatywnym stereotypom i fałszywym opiniom. Wnosi nowe światło, pomaga zrozumieć istotę życia i pracy kapłana oraz dowodzi, że jest to życie spełnione.